

KRISTIAN IV OG LAUGENE

melser der, som antydet, er noget den katolske kirke har faat ind i skraaene og som haandverkerne har omfattet med den største respekt. De kommer da ogsaa til at holde fast ved dem trods forbudet endnu langt nedover i tiden.

Begge disse forordninger er blit alment gjort gjældende for begge riker. I Danmark efterfølges de straks av en række nye, officielt utarbejdede laugsskraaer. Her i landet har det gaat langsommere, forsaavidt som der ikke kan opdages nogen haandverksskraaer med kongelig stadfæstelse før ut i 1630-aarene. Men de eksisterende laug maa vel tænkes i større eller mindre utstrækning ved hjælp av borgermester og raad at ha faat sine vedtæfter bragt ialfald i nogenlunde overensstemmelse med de nye paabud. Det vites saaledes at Bergens smedelaug i 1625 og Bergens bakerlaug aaret efter har været paa raadhuset og der faat sine artikler approberet. Rimeligvis har artiklerne ikke undergaat nogen større forandring, og udviklingen i de paafølgende aartier viser ialfald at laugene har levet videre uten at bekymre sig synderlig om de kongelige forordninger. Man kunde heller si at de eksklusive tilboieligheter i de norske laug egentlig først efter denne tid har naadd frem til fri utfoldelse. Der dukker flere og flere laug op i tiden fremover, baade i Bergen, Kristiania og Trondhjem, og deres ordning tyder paa at ved Kristian IV's død er alt faldt tilbage i de gamle folder. Paabudene er blit glemt baade av kongemagt og haandverkere, og ved begyndelsen av Frederik III's regjering er man saa langt fjernet fra en almindelig laugslovgivning som nogensinde før.

Man har villet hævde at dette tilbagefald til krast laugsautonomi som fuldbyrder sig ved aarhundredets midte, er av en anden art end det tidligere, derved at det nu er utgaat fra